

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ : RDG5730001

ชื่อโครงการ : การศึกษาผลกระทบด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยจากการทำ ความตกลงหุ้นส่วนภาคพื้นแปซิฟิก

ชื่อนักวิจัย : จักรกฤษณ์ ควรวพจน์¹ บัณฑิตูร เศรษฐศิริโรตม์² กัญญรัตน์ เวชชาชีวะ³
วรรณพร เตชะโกศิยวณิช⁴

¹ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลุลองกง ออสเตรเลีย

² สถาบันธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม

³ กระทรวงการต่างประเทศ

⁴ กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ

Email address : gseithai@gmail.com

ระยะเวลาโครงการ : มกราคม 2557 ถึง ธันวาคม 2557

บทคัดย่อ

ความตกลงหุ้นส่วนภาคพื้นแปซิฟิก (Trans-Pacific Partnership Agreement) หรือทีพีพี (TPP) เป็นความตกลงซึ่งอยู่ระหว่างการเจรจาจัดทำโดยประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก มีประเทศที่เข้าร่วมเจรจา ทั้งที่เป็นประเทศพัฒนาแล้วและกำลังพัฒนา จากสองฟากฝั่งของมหาสมุทรแปซิฟิก รวมทั้งสิ้น 12 ประเทศ ได้แก่ ออสเตรเลีย บรูไน แคนาดา ชิลี ญี่ปุ่น มาเลเซีย เม็กซิโก นิวซีแลนด์ เปรู สิงคโปร์ สหรัฐอเมริกา และ เวียดนาม งานวิจัยนี้ศึกษาผลกระทบของความตกลงที่อาจมีต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของไทย หากประเทศไทยเข้าร่วมเป็นภาคีความตกลงดังกล่าว โดยศึกษา 3 ประเด็นใหญ่ๆ ได้แก่ การคุ้มครอง ทรัพย์สินทางปัญญา การลงทุน และการค้าและสิ่งแวดล้อม เพื่อตอบปัญหาว่า พันธกรณีระหว่างประเทศจะ ทำให้ประเทศไทยต้องเปลี่ยนแปลงกฎหมายและระเบียบข้อบังคับในด้านใด และการแก้ไขกฎหมายและ ระเบียบดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างไร

งานวิจัยพบว่า ประเด็นการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาเป็นหัวข้อที่มีความสำคัญที่สุดหัวข้อ หนึ่งของความตกลงทีพีพี เนื่องจากมีการเสนอให้คุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาตามหลักการที่เรียกว่า “ทริปส์พลัส” (TRIPS-plus) ที่คุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาเกินเลยไปจากความตกลงทริปส์ขององค์การ การค้าโลก อีกประเด็นหนึ่งที่มีความสำคัญเช่นเดียวกัน ได้แก่ การลงทุน (investment) โดยมีการกำหนดค่านิยามของการลงทุนอย่างกว้าง กำหนดให้เปิดเสรีการลงทุนในทุกสาขา ให้สิทธินักลงทุนที่จะฟ้องร้องรัฐ ภายใต้กลไกระงับข้อพิพาทระหว่างเอกชนกับรัฐ (investor-to-state dispute settlement) ผ่าน

กระบวนการอนุญาตตุลาการ ในประเด็นการค้าและสิ่งแวดล้อม ร่างความตกลงที่พีพีมีเนื้อหาสาระที่ขาดหลักการสำคัญสำหรับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม เนื้อหาส่วนใหญ่ในบทว่าด้วยสิ่งแวดล้อมมีลักษณะเป็นเพียงหลักการ และแนวปฏิบัติกว้างๆ ที่ขาดกลไกที่จะทำให้เกิดการปฏิบัติอย่างจริงจัง

ในด้านที่เป็นประโยชน์ ความตกลงที่พีพีจะช่วยทำให้เกิดการค้าเสรีที่ปราศจากอุปสรรค เพิ่มโอกาสในการขยายตลาดส่งออกในประเทศที่เป็นคู่ค้าสำคัญของไทย ทำให้เกิดการแข่งขันทางการค้า ทำให้สินค้านำเข้ามีราคาต่ำลง เปิดให้บริษัทต่างชาติที่มีศักยภาพในการจัดการสิ่งแวดล้อม ให้เข้ามาประกอบกิจการในประเทศ แต่ในอีกทางหนึ่ง การเปิดเสรีทางการค้าจะนำไปสู่การผูกขาดตัดตอน การรวมหัวกันระหว่างผู้ผลิตหรือทำให้เกิดพฤติกรรมใดๆ ที่เป็นการบิดเบือนระบบตลาดเสรี และที่สำคัญความตกลงที่พีพีจะก่อให้เกิดการผูกขาดตลาดยา ตลาดเคมีภัณฑ์ทางการเกษตร และเมล็ดพันธุ์พืช ความตกลงที่พีพีจะส่งเสริมให้เกิดการใช้เคมีภัณฑ์ทางการเกษตรเพิ่มมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อพืช สิ่งมีชีวิต และระบบนิเวศน์ นอกจากนี้ ยังเปิดโอกาสให้บริษัทต่างชาติเข้าถึงฐานทรัพยากรธรรมชาติของไทยได้อย่างเสรี การยอมรับให้มีการใช้กลไกระงับข้อพิพาทระหว่างนักลงทุนกับรัฐ จะเปิดโอกาสให้นักลงทุนต่างชาติท้าทายอำนาจของรัฐบาลไทยในการออกนโยบายและกฎระเบียบเพื่อปกป้องประโยชน์สาธารณะ

คำสำคัญ ความตกลงหุ้นส่วนภาคพื้นแปซิฟิก ความตกลงที่พีพี ความตกลงการค้าเสรี

Abstract

Project Code: RDG5730001

Project Title: Possible Impact of Trans-Pacific Partnership Agreement on Thailand's Natural Resources and Environment

Researchers: Jakkrit Kuanpoth¹

Buntoon Srethasirote²

Kanyarat Vejjajiva³

Wannaporn Techagaisiyavanit⁴

¹University of Wollongong, Australia

²The Good Governance for Social Development and the Environment
Institute

³Ministry of Foreign Affairs

⁴Department of International Economic Affairs, Ministry of Foreign Affairs

Email address: gseithai@gmail.com

Project period: January 2014 – December 2014

Abstract

The Trans-Pacific Partnership Agreement (TPP) is currently being negotiated by 12 Pacific-rim countries, namely: Australia, Brunei, Canada, Chile, Japan, Malaysia, Mexico, New Zealand, Peru, Singapore, the United States, and Vietnam. The study aims to examine the impacts of the TPP Agreement on natural resources and environment in Thailand, if Thailand decides to join the Agreement. The study is conducted in three major areas, including intellectual property protection, investment, and trade and environment. It undertakes a regulation impact analysis to determine the likely impacts of the proposed agreement on Thailand's law and policy, and to identify the perceived problems and address the fundamental question of whether regulatory action regarding Thailand's natural resources and environment is required.

It is found that intellectual property is one of the most important issues in the TPP negotiations. The Agreement will introduce higher standards of intellectual property

protection than required in the TRIPS Agreement of the World Trade Organization (so called TRIPS-Plus provisions). These provisions will increase the monopoly rights of patent holders and increase the prices of medicinal products, agricultural chemical products, and seeds. It will lead to the increased use of agricultural chemicals such as fertilizer and pesticides that have some direct harmful effects on plant, lives and ecosystems.

Another significant issue is investment, which, under the TPP Agreement, will provide high levels of liberalization and highest standards of investment protection, including market access for investments in all fields. It will also incorporate a dispute resolution mechanism, called Investor-State Dispute Settlement (ISDS), that allows investing corporations to sue governments to claim economic compensation against any arbitrary measures. The inclusion of an ISDS provision is significant because the clause gives authority to major corporations to challenge laws made by governments in international courts of arbitration. The threat of investors filing a dispute under the ISDS provisions can influence changes in the government's regulation aimed to protect public interest.

On the issue of trade and environment, the TPP Agreement should present an important opportunity to address a range of environmental issues. It may strengthen the capacity for governments to respond to environmental concerns. For instance, it will attract investments with green technologies and environmental management capacity into developing countries like Thailand that will improve the country's capabilities to address environment challenges. However, environmental protections are only as effective as their enforcement provisions, and a trade agreement with weak enforcement language will do little or nothing to protect. The study has found that the aspirational treaty language under the TPP Agreement is insufficient to protect the environment. Its environment provisions are merely abstract principles but lack mandatory enforcement mechanism.

Key words: The Trans-Pacific Partnership Agreement, TPP, Free Trade Agreement, FTA